

'Pax americana'

Amb el gest cansat, paradigma ja de l'actitud nord-americana al Pròxim Orient, aquesta setmana torna a Jerusalem l'enviat especial de Washington, Dennis Ross. Home gris, però volenterós, Ross porta a la cartera una nova pastanaga i un bastó més convincent. El bastó: deixar que la situació al Pròxim Orient degeneri cap a un nou esclat de violència, potser bèl·lica, que obligui els protagonistes a suplicar l'assistència dels Estats Units. La pastanaga: posar l'actual punt mort en mans del mateix president Clinton, que prepara reunions per separat a la Casa Blanca amb el primer ministre israelià, Binyamin Netanyahu, i amb el president palestí, Iàsser Arafat, ... si tots dos passen abans un examen d'actitud.

Ross serà el primer encarregat de posar nota en començar aquest nou curs 98. Vol veure en primer lloc una proposta israeliana raonable de retirada militar parcial de Cisjordània, que pels Estats Units hauria d'afectar al voltant d'un 15% de tot aquest territori. Washington considera que el retard intolerable de les fases de retirada previstes en els acords de pau perjudica enormement la seva pròpia credibilitat internacional i molt concretament davant el món àrab. No és en va que Clinton s'ha negat reiteradament els últims mesos a rebre el primer ministre israelià, mentre es feia la foto amb el seu antecessor, Shimon Peres, un dels arquitectes de tot el procés de pau.

Washington preferiria retirar-se de la gestió dels acords que apadrina abans que continuar atrapat un any més en el laberint d'intrigues, incongruències i improvisacions on l'ha tancat el gabinet israelià de Netanyahu. Abans, però, vol fer un últim intent: desarmar l'eterna excusa del primer ministre, entestat a justificar la seva inoperància per suposats motius de seguretat. I aquest serà el segon examen que posarà Ross. Consisteix a veure si es pot firmar l'acord de seguretat negociat durant mesos entre els serveis d'intel·ligència i de seguretat militar israelians i palestins amb la mediació, el suport i l'assessorament de la CIA nord-americana.

A l'hora de redactar, totes dues bandes treballen a mar-

xes forçades en diverses negociacions secretes per superar els dos exàmens de Ross. Sembla probable, pel que fa a la proposta de retirada israeliana, que Netanyahu tindrà a punt un mapa de mínims acceptable. Almenys no escatima esforços a l'hora de passejar ministres en helicòpter per Cisjordània per convèncer-los que un "replegament" com el que demana Washington no posaria en perill, de moment, els assentaments jueus. De fet, fonts governamentals citades pel *Jerusalem Post* asseguren que el primer ministre ja té un pla, però el manté en secret per evitar —o ajornar— una crisi governamental.

L'acord de seguretat, en canvi, sembla a hores d'ara més obert. De fet, ja és redactat, però Netanyahu es nega de moment a firmar-lo perquè malgrat que obliga l'Autoritat Palestina a combatre i desarmar els grups radicals, exigeix que el govern israelià faci el mateix amb les xarxes de colons jueus extremistes vinculades igualment a actes de terrorisme. El primer ministre no vol acceptar el paral·lelisme. A més exigeix que els palestins acusats de terrorisme siguin extradits a Israel; una reivindicació difícil de defensar quan no es preveu un mecanisme similar pels israelians que atemptin contra palestins.

Els problemes del govern conservador israelià són més de caire ideològic que no pas relacionats amb la seguretat del país. El Likud, i a la seva dreta el Partit Nacional Religió entre d'altres, veuen Cisjordània i Gaza com una part fonamental del Gran Israel emanat de la Bíblia. Només el pes de la realitat contemporània, i del seu principal actor, els Estats Units, els poden fer canviar de punt de vista. Ja hi ha un precedent: George Bush va imposar l'anomenada *pax americana* a l'anterior primer ministre del Likud, Yitzhak Shamir, quan el va portar a la Conferència de Madrid el 1991 després de congelar uns avals bancaris per 10.000 milions de dòlars destinats a Israel. Avui continua sense haver-hi alternativa a aquella *pax americana* ni al seu procés de pau. Falta veure si es rellançarà a temps d'evitar més violència o ja després d'una nova crisi que seria bèl·lica perquè els palestins ara no estan desarmats com en els temps de la Intifada. ■

JOAN ROURA

*“Després d'un
distanciament imprudent
en el procés de pau
pel Pròxim Orient,
els Estats Units
intenten ressuscitar
la 'pax americana'.”*